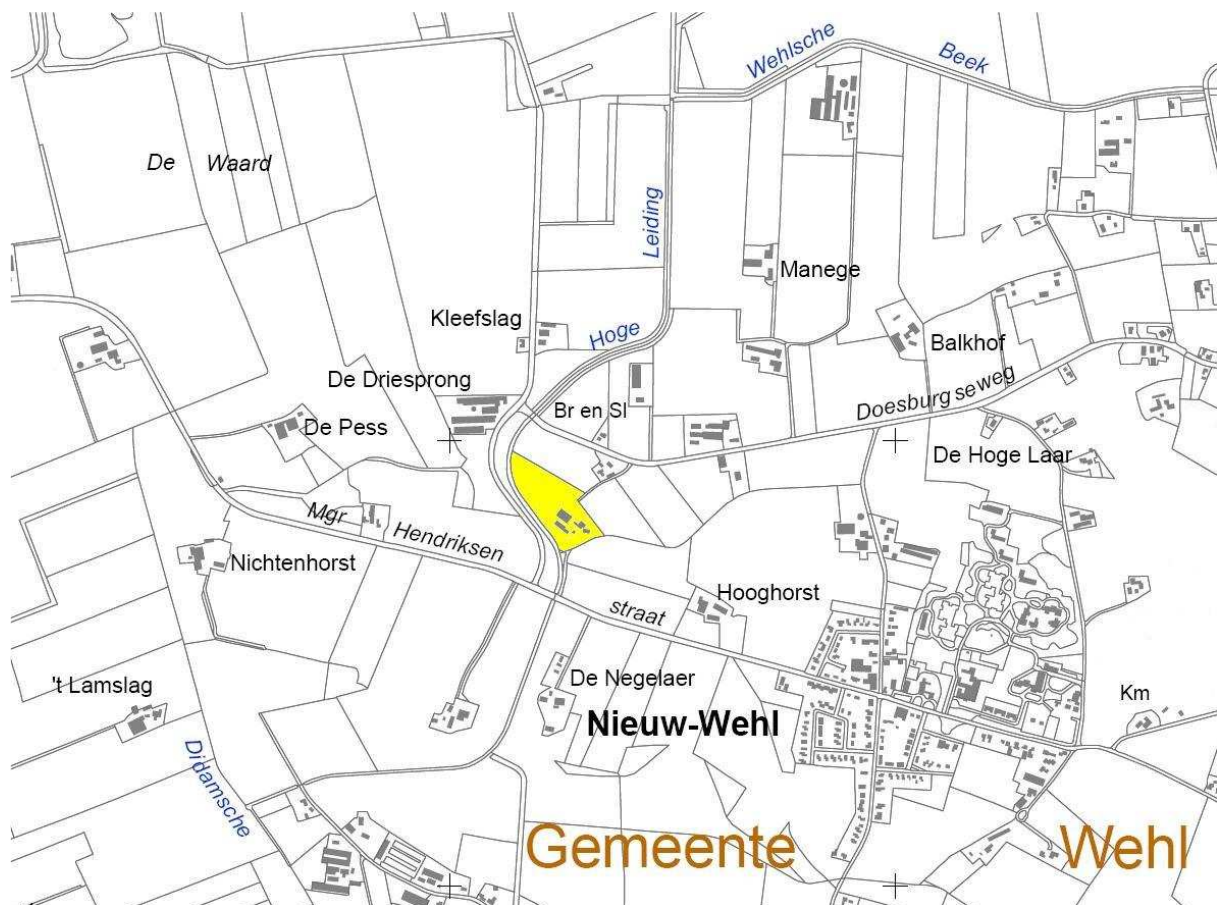

Bouwhistorische verkenning

Mgr. Hendriksenstraat 18 Nieuw Wehl

Plaats	:	Nieuw Wehl
Straat + huisnummer	:	Mgr. Hendriksenstraat 18, 7031 HN
Kad. aanduiding	:	sectie B, nr: 732
Naam object	:	--
Oorspronkelijke functie	:	Veeschuur en varkensschuur
Huidige functie	:	Kweekruimte wormen en werkplaats
Bescherming	:	Geen, karakteristiek
Bouwjaar	:	1953 en 1959
Architect	:	E. G. Teunissen
Bouwstijl	:	ambachtelijk, traditioneel
Opgesteld door	:	R. Spaan
Datum	:	11 januari 2010

Percelen en opstallen aan de Mgr. Hendriksenstraat18 te Nieuw Wehl, aangegeven in geel

HISTORIE EN LIGGING

Het gebied ten noorden van de Mgr. Hendriksenstraat kenmerkt zich door lagere en nattere riviergronden, vervlakt door de overstromingen van de rivier de Oude IJssel. In dit gebied zijn echter nog verschillende resten van oude rivierterrassen terug te vinden. De locatie Mgr. Hendriksenstraat 18 is gelegen op de uitloper van een dergelijk hoger gelegen terras. Aangetoond is dat dit gebied al vanaf de steentijd bewoond is, getuige de vondsten van stenen werktuigen (2.500 v. Chr.) in de directe omgeving van de naastgelegen boerderij "De Driesprong".

Op de kadastrale minuutplan van 1822, gemeente Wehl, sectie A, nr. 1, is er al sprake van bebouwing en bewoning op het perceel aan de voormalige Deutscheweg te Achter Wehl, huidige adres Mgr. Hendriksenstaat 18 te Nieuw Wehl. De arbeider Hendrik Buiting is eigenaar van de percelen nrs. 146, 147 en 154. In deze periode was perceel nr. 146 in gebruik als bouwland (huidige opstallen), nr. 147 betrof het huis met erf (voormalige varkensschuur/ huidige werkplaats) en nr. 154 als bouwland (huidige vijver).

Gezien de aanwezigheid van bebouwing op deze plek, rond begin 19^e eeuw, mag er vanuit worden gegaan dat er al van bewoning sprake moet zijn geweest vanaf minimaal 1750 of eerder.

Eigenaar van het huis met schuren en omliggende bouwlanden "De Pess" en daarmee directe buurman, was Friedrich Adrian graaf van der Goltz, (1770-1849). Van der Goltz was beroepsofficier (Lnt. generaal) en hofdignitaris van Pruisische afkomst, die onder Willem I minister van Oorlog was. Na een conflict met de kroonprins trad hij af en werd daarna tot Eerste Kamerlid benoemd. Door huwelijk ging de heerlijkheid Wehl in 1781, van het geslacht Van Steengracht, over in bezit van de grafelijke familie Van der Goltz.

BESCHRIJVING VAN DE VEESCHUUR

Zuid- en westgevel voormalige veeschuur

Algemeen

De veeschuur is in opdracht van F. Lanthers ontworpen en gebouwd door E. G. Teunissen uit Wehl. Het bouwbedrijf Teunissen is een nog bestaand traditioneel bouwbedrijf dat in de 30er jaren van de vorige eeuw is ontstaan. Op 11 mei 1953 is de bouwtekening vervaardigd, waarna op 27 mei, door de gemeente architect, de goedkeuring is gegeven. Door A. Lanthers is op 9 juli 1953 de eerste steen voor de schuur gelegd.

De oorspronkelijke indeling op de begane grond is vrijwel geheel verdwenen. Zo zijn de koestalling en de stal voor jongvee met mestgoten en voergoten, de kalverenstal en bietenberging niet meer aanwezig. De ondergronds gierkelder aan de zuidzijde naast de schuur is nog aanwezig.

Plattegrond en opbouw

De veeschuur bestaat uit een begane grond waar nu een kweekruimte voor wormen is gevestigd. Op de 1^e verdieping is de voormalige hooizolder nog steeds, beperkt, in gebruik als opslag.

Gevels

De gevels die bestaan uit steens metselwerk van machinaal vervaardigde baksteen in kruisverband gemetseld met cementmortel. De voegen zijn doorgestroken, platvol gevoegd. Boven alle venster- en deuropeningen zijn segmentbogen aangebracht, in half steens of anderhalf steens metselwerk.

Westgevel

In de westgevel zijn op de begane grond, uit het midden geplaatst, dubbele gesegmenteerde staldeuren aanwezig. Links en rechts hiervan zijn 2 stuks zes ruitsvensters aanwezig. Aan de rechterzijde hiervan is een enkele gesegmenteerde loopdeur aangebracht. Op de eerste verdieping is, in het midden, dubbele gesegmenteerde luiken aanwezig. Links en rechts hierboven zijn 2 stuks twee ruitsvensters aangebracht. Bovenin de topgevel is een terracotta figuur ingemetseld, voorstellend; St. Isidorus van Madrid, met spade, beschermheilige van de boeren en tuinders.

Oostgevel

Aan de oostzijde is in één bouwlaag een latere aanbouw gerealiseerd, in metselwerk met een lessenaarsdak. Op de 1e verdieping zijn, symmetrisch verdeeld, 2 stuks twee ruitsvensters aangebracht.

Noord- en zuidgevel

De langsgevels zijn voorzien van respectievelijk 4 en 5 stuks zes ruitsvensters. Per gevel zijn er een tweetal gesegmenteerde loopdeuren aanwezig.

Vensters en deuren

De vensters zijn vervaardigd uit prefabbeton, met aan de bovenzijde een segmentboog. Bij de vensters op de begane grond zijn tussen de zes ruitsvensters en waterslagen ventilatiesleuven aangebracht. De vensters van de eerste verdieping zijn uitgevoerd in twee ruitsvensters. Aangenomen wordt dat de vensters zijn vervaardigd door Schokbeton in Zwijndrecht. De vensters zijn voorzien van enkelglas.

De deur- en luikopeningen zijn voorzien van opgeklampte houten deuren en luiken, afgehangen aan duimhengsels met ingemetselde duimen, voorzien van een eenvoudig klinkstel.

Constructie

De constructie van de veeschuur bestaat uit een gevel van dragend metselwerk waarop houten spanten, gordingen en sporen voor het zadeldak zijn aangebracht.

De verdiepingvloer is uitgevoerd in gewapende holle gebakken stenen in waalformaat volgens het Perfora-vloerstenen systeem. Hierbij worden de stenen tot een hoogte van 4 stenen opgemetseld waarbij in de voegen wapeningsstaven aangebracht. De verdiepingvloer is deels ondersteund door het gevelmetselwerk en deels door twee gewapende betonbalken, welke zijn afgesteund op een zestal betonnen kolommen. De begane grondvloer is uitgevoerd in een betonvloer op zand. De gehele constructie is op staal gefundeerd, middels betonnen poeren en sloven of stroken.

Dakafwerking

Het dak is uitgevoerd als zadeldak met wolfseinden ofwel een wolfdak.

Op de sporen zijn direct de panlatten aangebracht en is dus onbeschoten. Het dak is afgewerkt met een gesmoorde vlakke muldenpan. Midden op het dakvlak is een, tot aan de begane grond reikend, gemetseld, ventilatiekanaal aanwezig, nu dienst doende als rookgasafvoer.

Het dak is ter plaatse van de langsgevels voorzien van zinken mastgoten op stalen beugels. De dakbeëindigingen ter plaatse van beide kopgevels zijn afgewerkt met houten windveren en dekstukken.

BESCHRIJVING VAN DE VARKENSSCHUUR

Noord- en westgevel voormalige varkensschuur

Algemeen

Aangenomen wordt dat F. Lanters ook voor de bouw van de varkensschuur opdracht heeft gegeven, in de periode 1959-1960. Gezien het materiaalgebruik en vormgeving wordt ervan uitgegaan dat ook hier bouwbedrijf Teunissen verantwoordelijk was voor de nieuwbouw.

Wanneer de positie en omvang van de huidige schuur wordt vergeleken met de minuutplan uit 1822, dan mag worden aangenomen dat deze op de plaats, of zelfs op de oude fundering staat van de oude 18e eeuwse boerderij.

De oorspronkelijke indeling als varkensschuur is geheel verdwenen. Momenteel is de schuur in gebruik als werkplaats en is hiervoor aan de binnenzijde geheel voorzien van isolatiemateriaal.

Plattegrond en opbouw

De varkensschuur bestaat uit één bouwlaag waar nu de werkplaats/mechanisatie is gevestigd.

Gevels

De gevels die bestaan uit steens metselwerk van machinaal vervaardigde baksteen in kruisverband gemetseld met cementmortel. De voegen zijn doorgestroken, platvol gevoegd. Boven alle vensteropeningen zijn segmentbogen aangebracht, in half steens metselwerk.

Noordgevel

In de noordgevel is, in het midden, een moderne overhaddeur geplaatst. Links en rechts hiervan zijn 2 stuks zes ruitsvensters aanwezig. Boven in de topgevel is, in het midden, een enkel gesegmenteerd luik aanwezig. Links en rechts hierboven zijn 2 stuks twee ruitsvensters aangebracht.

Zuidgevel

Aan de zuidzijde zijn, symmetrisch verdeeld, 2 stuks zes ruitsvensters aangebracht.

West- en oostgevel

De langgevels zijn, per gevel, voorzien van 4 stuks zes ruitsvensters. In de oostgevel zijn per gevel, een deuropening dichtgezet met metselwerk en plaatmateriaal. Aan de westzijde is een loopdeur aanwezig met een rechte bovenzijde, aangenomen wordt dat deze in een later stadium is aangepast.

Vensters en deuren

De vensters zijn vervaardigd uit prefabbeton, met aan de bovenzijde een segmentboog. Bij de vensters op de begane grond zijn tussen de zes ruitsvensters en waterslagen ventilatiesleuven aangebracht. Aangenomen wordt dat de vensters zijn vervaardigd door Schokbeton in Zwijndrecht. De vensters van de eerste verdieping zijn uitgevoerd in gietijzer in vier ruitsvensters. Alle vensters zijn voorzien van enkelglas.

De deur- en luikopeningen zijn voorzien van aluminium of houten deuren en luiken, afgehangen aan scharnieren of duimhengsels met ingemetselde duimen.

Constructie

De constructie van de varkensschuur bestaat uit een gevel van dragend metselwerk waarop een systeemkap bestaande uit sandwichpanelen voor het zadeldak zijn aangebracht.

De begane grondvloer is uitgevoerd in een betonvloer op zand. De gehele constructie is op staal gefundeerd, middels een strokenfundering.

Dakafwerking

Het dak is uitgevoerd als zadeldak. Op de gordingen zijn moderne geïsoleerde sandwichpanelen aangebracht. Het dak is afgewerkt met stalen dakplaten in dakpanprofiel.

De dakbeëindigingen ter plaatse van beide kopgevels zijn afgewerkt met stalen windveren en dekstukken.

Conclusie

In het kader van het Monumenten Inventarisatie Project (M.I.P.), van de Rijksdienst, zijn de vee- en varkensschuren niet geïnventariseerd of opgenomen in de lijst.

De schuren zijn een goed voorbeeld van sobere wederopbouwarchitectuur en materiaalgebruik, maar kunnen niet als beschermde monumentale bebouwing in het buitengebied worden aangemerkt.

De voormalige vee- en varkensschuur, als hoofdvormen, kunnen echter wel worden beschouwd als karakteristieke agrarische bebouwing in het buitengebied.

Bijlage A, Kaarten

Luchtfoto huidige toestand

Minuutplan gemeente Wehl, sectie A, nr. 1, 1822

Bijlage B, fotoreportage

west- en zuidgevel veeschuur

detailopname terracotta afbeelding St. Isidorus

oost- en noordgevel veeschuur

interieur begane grond veeschuur

interieur 1^e verdieping/hooizolder veeschuur

zuid- en oostgevel voormalige varkensschuur